

بایدن آلزایمری کامالا را به عقد خود درآورد

رئیس‌جمهور سالخورده آمریکا در جدیدترین گاف مربوط به بیماری زوال عقل (آلزایمر) خود، در توجیه اینکه چرا معاونش، کامالا هریس او را در سخنرانی سه‌شنبه این هفته همراهی نکرده است، گفت: «تغییر کمی در ترتیب حضور روی صحنه به دلیل ابتلای بانوی اول به کووید به وجود آمده است.» سپس تذکر یکی از همراهان جو بایدن درباره اینکه هریس بانوی اول و در واقع همسر او نیست، خنده حاضران را در پی داشت.

غیبت شاه سعودی در میزبانی از شیوخ خلیج فارس و نخست‌وزیر انگلیس نشانه چیست؟

سلمان شاه غیابی

پسر ارشد ۳۶ ساله شاه عملا تمام قدرت دربار سعودی را در غیاب پدر خود قبضه کرده در حالی که سنسبک رهبری قاطعانه و گستاخانه ولیعهد و همچنین نحوه تثبیت قدرت او با به حاشیه راندن، قتل زندانی کردن و سرکوب رقبای بالقوه او، بحث‌برانگیز بوده است.

بر اساس این گزارش، بن‌سلمان در حالی به جای پدر مشغول استراحتش میزبان جانسون در ریاض خواهد بود که همچنان هر گونه‌دست‌داشتن در قتل فیجع جمال خاشقچی، منتقد مخالف سعودی و ستون‌نویس روزنامه واشنگتن پست در کنسولگری سعودی در شهر استانبول را رد می‌کند، حال آنکه دادگاه داخلی سعودی‌ها، خود چندین مقام و مامور امنیتی این کشور را که رابطه نزدیکی با دربار داشته‌اند به اتهام این قتل، برکنار یا زندانی کرده است!

به عبارت دیگر رژیم سعودی تحت رهبری بن‌سلمان خام و جوان چنان مقهور روایت رسانه‌ها و دولت‌های غربی بویژه آمریکایی‌هاست که حتی در حال انکار جرمی که به او متصوب

گروه بین‌الملل: در آستانه تشکیل جلسه سران شورای حکام خلیج‌فارس در ریاض و همچنین سفر تقبیح شده‌نخست‌وزیر انگلیس به عربستان،طولانی شدن غیبت‌سلمان بن‌عبدالعزیز شاه بیمار سعودی در مناسبت‌های مختلف در تیررس رسانه‌ها قرار گرفته است.

در ۲۰ ماه گذشته، شاه سعودی تنها یک بار در انتظار عموم ظاهر شده به‌نحوی‌که از زمان شیوع ویروس کرونا (در ۲ سال گذشته) او تمام وقت را در شهر در حال احداث نئوم -یا همان طرح و هدف شخصی آینده‌پژوهانه مورد پسند پسر جاه‌طلبش - به سر برده است.

از آن زمان تاکنون، مسلمان بیمار نئوم نیمه‌ساز را ترک نکرده مگر یک بار و آن هم زمانی که در ماه آگوست سال ۲۰۲۰ (یک سال و ۸ ماه پیش) به ریاض رفت و عمل جراحی برداشتن کیسه صفرا روی او انجام شد.

آخرین دیدار او با یک مقام غربی نیز به ۵ ماه پیش بازمی‌گردد که شاه سعودی با دومینک راب، وزیر وقت خارجه انگلیس دیدار کرد. با این حال، در جریان سفر اخیر اماتونل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه به عربستان، او به جای سلمان با ولیعهدش دیدار کرد.

عجیب آنکه واس، خیر‌گزار ی دولتی سعودی در ظاهر برای اینکه به شایعات چند ماهه مبنی بر وخت‌حال سلمان ۸۶ساله پایان دهد، دیروز گزارشی تصویری از خروج او از یک بیمارستان تخصصی درمان سرطان در پایتخت منتشر کرد. این گزارش بیش از آنکه مساله سلامتی شاه سعودی را حل کند بیشتر توجهی است برای غیبت او طی روزهای حساس آینده. بر اساس این گزارش، شاه فروت‌بری برای انجام معاینات پزشکی و تعویض باتری ضربان‌ساز قلب خود به بیمارستان تخصصی ملک فیصل در ریاض رفته است و عکسی از او که در حین ترک بیمارستان در کنار پسر ارشد ولیعهدش محمد بن‌سلمان، به سمت جلو خم‌شده و از عصا استفاده می‌کند نیز منتشر شده است.(عکس مقابل)
جالب اینکه در این گزارش روی راه رفتن ش‌شاه بسا عصا اما بدون کمک همراهان تأکید شده است. همچنین آمده که ملک سلمان پس از انجام این عمل سبک و انجام تست‌های پزشکی موفقیت‌آمیز چند روز استراحت خواهد کرد؛ توصیه‌ای که در کنار عکس‌های منتشر شده از چهره و حالت درمانده سلمان، بیشتر یک گزارش طنز و فکاهی را به مخاطب القا می‌کند تا توصیف اطمینان‌بخش از وضعیت سلامتی او که طبعاً کاملاً با جایگاه سلطنتش گره خورده است.

در عین حال اشاره به استراحت چند روزه شاه در گزارش روز چهارشنبه واس، در حالی که همه می‌دانند نخست‌وزیر انگلیس روز پنجشنبه مهم‌ترین میهمان بین‌المللی و غربی آل سعود خواهد بود، نشانه‌ای از تلاش بن سلمان ولیعهد او و همه‌کاره دربار ریاض برای قیولاندن این موضوع به رسانه‌ها و افکار عمومی است که اگر چه حال پدرش وخیم نیست اما اگر پدرش را ظرف روزهای آینده در ملاقات با شیوخ خلیج‌فارس با بوریس جانسون مشاهده نکردیم، دلیل موجهی دارد تحت عنوان «استراحت ملوکانه» -انگلیسی می‌نویسد بن سلمان، این خیر‌گزاری ایرلندی-

خاورمیانه

رویه پیر به فکر بهره بردن از روابط در حال سست شدن واشنگتن-ریاض است. به گزارش رویترز، نخست‌وزیر انگلیس دیروز در حالی به خاورمیانه سفر کرد که به گفته کارشناسان اقتصادی، مهم‌ترین فشار، تأمین نفت بیشتر از بازار خاورمیانه و افزایش نفت بر روسیه، در دیدار با مقامات اماراتی و سعودی است. با توجه به اینکه انگلیس همانند دیگر کشورهای اروپایی و آمریکایی با قیمت‌های پرتوسان انرژی مواجه است، بوریس جانسون تمایل دارد تولیدکنندگان نفت را به افزایش تولید نفت ترغیب کند و با تأمین منابع دیگر از وابستگی به نفت روسیه بکاهد. او با محمد بن‌زاید، ولیعهد امارات چند ساعت پیش از سفر به ریاض برای ملاقات با محمد بن‌سلمان، ولیعهد همه‌کاره سعودی

اوکراین

جدیدترین موضع ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور تحت محاصره اوکراین در پس گرفتن ادعاهای قبلی‌اش مبنی بر ضرورت پیوستن این کشور به سازمان ناتو، بدون کوچک‌ترین تعارفی با استقبال سران این اتحادیه نظامی-آمریکایی-اروپایی مواجه شد.

زلنسکی اواسط این هفته زیر فشار روس‌ها، حرف‌ها و ادعاهای ۲۰ روز پیش خود در روزهای پیش از آغاز حمله روسیه به اوکراین را پس گرفت که نشان می‌داد او دولتش قطور بازپچه دست غربی‌ها شده‌اند.

زلنسکی که بارها پیش از آغاز جنگ تأکید کرده بود اوکراین باید به ناتو بپیوندد، دوشنبه گذشته در یکی از سخنرانی‌های ویدئویی مکررش در کی‌یف تحت محاصره روس‌ها گفت: «اوکراین باید باند که در‌های ناتو به روی آن باز نیست، شنیده می‌شود که اوکراین به ناتو نمی‌پیوندد، درست است باید آن را بپذیریم، ما درک می‌کنیم که عضو ناتو نیستیم و راهی را برای حفاظت مستقل از آسمان‌ها و شهروندان خود پیشنهاد دادیم». عقب‌نشینی فضاختیار این کم‌دین پیشین که حدود ۳ سال است به ریاست‌جمهوری اوکراین رسیده، در حالی است که او در نخستین روزهای پس از حمله روسیه به دنبال ناامیدی از حمایت‌های نظامی قاطع آمریکا و اروپا، با الحنی مستاصل گفته بود: «غرب اوکراین را تنها گذاشت».

شده نیز نمی‌تواند اصل اتهام را رد کند و فقط سعی می‌کند پای شخص خود را بسوزاندن مهره‌های مفریش از انتضاحی که حکومتش به دستور خود او بالا آورده بیرون بکشد.

■ **گاردین:** سلمان شاه غیابی است

روزنامه گاردین، مهم‌ترین نشریه جریان آلترناتیو انگلیس نیز دیروز در گزارشی به مساله غیبت طولانی پادشاه عربستان پرداخت و نوشت هم‌زمان با ورود این هفته حکام کشورهای شورای همکاری خلیج‌فارس به ریاض، اینطور به نظر رسید که بن‌سلمان به عالی‌ترین مقام عربستان (جایگاه) خلیج‌فارس تبدیل شده است. بر اساس این گزارش با ورود رؤسای ۵ کشور عضو شورا به عربستان برای شرکت در چهل‌ودومین نشست شورای همکاری، ولیعهد سعودی در فرودگاه بین‌المللی ریاض برای استقبال از آنها حاضر شد و یک بار دیگر در یک رویداد بزرگ جای پدرش را گرفت اما در حالی که بن‌سلمان سران کویت، امارات، قطر، عمان و بحرین را با گام برداشتن روی یک فرش ارغوانی‌رنگ به

فرصت‌طلبی جانسون در ریاض و ابوظبی

نفت سعودی برای لندن مهم‌تر از خون بی‌گناهان است

بزرگ‌ترین اعدام دسته جمعی تاریخ این رژیم با کشتن ۸۱ مخالف زندانی از جمله بیش از ۴۰ شهروند شیعه انجام می‌شود که برخی از آنها در سنین نوجوانی بودند. خانه شماره ۱۰ دانوینگگ استریت لندن دیروز در بیانیه‌ای که در توجیه سفرهای نخست‌وزیر انگلیس به امارات و عربستان صادر شد، علنا به این موضوع اشاره داشت که نفت برای لندن مهم‌تر از خون قربانیان رژیم سعودی است.

در این بیانیه آمده است روابط با عربستان بسیار مهم است و می‌تواند زمینه را برای مطرح کردن مسائل حقوق بشری فراهم کند. دفتر نخست‌وزیری سپس بلافاصله اعلام کرد جانسون همچنین به دنبال افزایش عرضه نفت از سوی عربستان سعودی است.

جانسون دیروز در بدو ورود به ابوظبی، در یک نشست

سالن استقبال هدایت می‌کرد، غیبت سلمان بن‌عبدالعزیز، کاملاً به چشم می‌آمد، چرا که اگر قرار بود مناسبت مهمی در کار باشد و شاه بیمار عربستان بار دیگر در انتظار عمومی دیده شود، پراهمیت‌تر از این گردهمایی که هر ۵ سال تحت نظر او بر گزار می‌شود، وجود ندارد.

بعد از ترور خاشقچی، شاه سعودی بیشتر در صحنه ظاهر شد و مجموعه‌ای از گارد قدیم را که زمانی به حاشیه رانده شده بود، به عنوان «حلقه عقلا» بار دیگر گرد هم آورد. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه از طریق «خالد الفیصل» از افراد نزدیک و مورد اعتماد شاه پیمای برای سلمان ارسال کرد و گفت برای آل‌سعود احترام قائل است اما برای چیزی که آل‌سعود در حال تبدیل شدن به آن است، احترام قائل نیست، اگرچه بن‌سلمان در ابتدا بخوبی ادب شد اما این روند زیاد طول نکشید، چرا که در نیمه‌دوم سال ۲۰۱۹ بر برخی مقامات تعامل با ولیعهد را آغاز کردند. آنها اینگونه تبلیغ می‌کردند که بن‌سلمان امور را با اطمینان اداره می‌کند، اصلاحات اقتصادی را افزایش داده و طرح‌هایی را برای تغییرات فرهنگی آغاز کرده است که

حتی چند سال پیش تصورش هم در عربستان دشوار بود. گاردین در ادامه این گزارش می‌افزاید شاه سعودی ۱۵ ماه پیش و پس از شیوع ویروس کرونا به شهر نئوم آمد؛ شهری که در سواحل دریای سرخ واقع شده است و بهترین مکان برای تضمین عدم ابتلای او به ویروس کرونا بود اما با کم‌رنگ شدن بحران در عربستان و تداوم غیاب شاه سعودی غیرمنطقی‌تر شد و تنها استننا زمانی بود که شاه سعودی، «همش‌به طارق» را ماه جولای گذشته به حضور پذیرفت. از آن زمان تاکنون، چند مناسبت مهم برپا شد اما شاه سعودی در تمام آنها غایب بود. مقام اطلاعاتی مذکور که اشارهای نیز به نام او نشده، می‌گوید ولیعهد سعودی «زمینه را برای تاج‌گذاری خود به عنوان شاه مهیا کرده است و به هر حال او این کار را چه با شیوع ویروس کرونا یا بدون آن انجام می‌داد. هیچ‌کس انکار نمی‌کند که نه‌تنها شاه در انتظار عمومی ظاهر نمی‌شود، بلکه سررشته امور نیز اکنون در دست او نیست».

گاردین غیبت شاه سعودی را یک مساله بسیار مهم برای رهبران عربی و کل منطقه برمی‌شمارد تا جایی که برخی ناظران در عربستان می‌گویند این تحول در خانواده سلطنتی و انتقال اختیارات از پدر به پسر عملاً در تمام سطوح رخ داده است.

گاردین با اشاره به سفر چندی پیش «اماتونل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه به ریاض و عدم دیدارش با ش‌شاه ۸۶ ساله به نقل از بسیاری از مقامات پیشین و بانفوذ سعودی می‌نویسد که آنها یاد ندارند روزی بوده باشد که یک شاه در عربستان باشد اما از همتایان خود در کشورهای عربی حاشیه خلیج‌فارس و رئیس‌جمهور فرانسه استقبال نکرده باشد؛ آن هم در چنین شرایط حساسی که آمریکا در حال رها کردن سعودی‌ها به حال خودشان است.

بر همین اساس روزنامه انگلیسی، سلمان را به پادشاه غیابی عربستان تشبیه می‌کند که به ندرت وظایف خود را انجام می‌دهد و پسرش زمام امور را در این کشور به دست گرفته است.

پنجشنبه ۲۶ اسفند ۱۴۰۰
 وطن‌امروز | شماره ۳۴۵۲

بین الملل

سقوط سعودی

سعودی نفتش را به یوآن می‌فروشد؟

دولت سعودی، مهم‌ترین رژیم دست‌نشانده آمریکا در جهان عرب هم از تبعات به چالش کشیده شدن معاملات دلاری نفت‌نگران است و گفت‌وگوهایی جدی را با چین‌ها برای فروش بخشی از نفت خود به یوان (واحد پول چین) انجام می‌دهد. مذاکرات مزبور در طول ۶ سال گذشته در جریان بوده اما امسال به دلیل نارضایتی فزاینده سعودی‌ها نسبت به تعهدات بلندمدت امنیتی آمریکا درباره این پادشاهی، سرعت گرفته است. به گزارش روزنامه وال‌استریت ژورنال، این اقدام خنده‌دیگری بر سلطه دلار آمریکا بر بازار جهانی نفت و نشانه دیگری از تغییر از سوی بزرگ‌ترین صادرکننده نفت خام به آسیاست.

آل‌سعود شدت از حمایت ناچیز دولت بایدن از دخالت آنها در جنگ داخلی یمن و همچنین تلاش‌های کاخ سفید برای رسیدن به توافق با ایران بر سر برنامه هسته‌ای کشورمان عصبانی است. از سوی دیگر مقامات ریاض گفتند از تصمیم پنتاگون برای خروج ناگهانی از افغانستان شکه شده‌اند. چین خریدار بیش از ۲۵ درصد از کل نفت صادراتی عربستان است و در صورتی که این معاملات به یوآن انجام شود، شاهد تقویت جایگاه پول ملی چین خواهیم بود. در حال حاضر، ۸۰ درصد فروش جهانی نفت به دلار - مشهور به پترو دلار - انجام می‌شود و سعودی‌ها از سال ۱۹۷۴ منحصراً با واحد پول آمریکا معامله می‌کنند؛ زمانی که واشنگتن در ازای وفاداری ریاض به سیستم دلاری، تضمین‌های امنیتی را به ریاض ارائه کرد. با این حال تصویب قانون جاستا در کنگره آمریکا و اجرای آن از سال ۲۰۱۶ با وجود ونوی پاراک اوباما، رئیس‌جمهور وقت، نخستین زنگ خطر را از ناحیه پترو دلار به صدا درآورد. آل‌سعود که ذخایری کلان در بانک‌ها، بازار سهام و اوراق قرضه ایالات متحده به ارزش بیش از ۹۰۰ میلیارد دلار دارد، با اجرای قانون جاستا در معرض خطر بلوکه شدن بخش بزرگی از دارایی‌هایش توسط آمریکایی‌ها قرار دارد.

از وقتی خانواده‌های قربانیان حادثه ۱۱ سپتامبر ارائه کیفرخواست‌های خود برای دریافت غرامت از خاندان سعودی را آغاز کرده‌اند، همواره هشداری برای بحران اقتصادی عربستان تلقی شده است. بنابراین از ۶ سال پیش مشاوران اقتصادی ریاض به دنبال راهکارهایی برای مقابله با این تهدید بوده‌اند.

سقوط بازار سهام شیخ‌نشین‌ها

بازار سهام اغلب شیخ‌نشین‌های خلیج‌فارس در بحبوحه بحران اوکراین سقوط کرده‌است.کاهش شاخص بورس‌های عربی خاورمیانه از روز دوشنبه آغاز شده بود، آن هم در حالی که ارزش سهام سعودی‌ها برای چهارمین جلسه متوالی با کاهش قیمت نفت دچار نوسان شد. کاهش ارزش سهام این بازارها جز بورس عمان در روز سه‌شنبه گذشته در نتیجه کاهش قیمت نفت خام به زیر ۱۰۰ دلار در هر بشکه بود. به گزارش المیدان، قراردادهای نفت خام برنت برای تحویل در ماه مه، ۹۸،۹۰ دلار در هر بشکه معامله شد که ۸ دلار یا ۷،۴۸ درصد کاهش داشت. همچنین قراردادهای نفت خام وست تگزاس اینترمیدیت آمریکا برای تحویل در آوریل ۸،۳۵ دلار یا ۸،۱۱ درصد کاهش یافت و به ۹۴،۶۶ دلار در هر بشکه رسید. عربستان: شاخص بازار بورس عربستان با افت ۰،۶۸ درصدی در ۲۰۷،۱۲۴ واحد بسته شد و سهام هیدروکربنی در رأس آنها «سپایک» و «آرامکو» به ترتیب ۲،۱۷ و ۱،۴ درصد کاهش یافت.

امارات: شاخص بورس دویی با افت ۱،۴۳ درصدی به ۳۳۰۵،۳ واحد رسید و سهم املک ۷،۶۵ درصد و سهام بانک اسلامی دویی ۲،۲۷ درصد کاهش یافت.

شاخص بازار ابوظبی با افت ۰،۶۵ درصدی به ۹۴۸۰،۴ واحد رسید و سهام املک و مستغلات و «بانک تجاری ابوظبی» به ترتیب با افت ۳،۸۷ و ۳،۰۴ درصدی بیشترین کاهش را به خود اختصاص دادند.

قطر: شاخص بورس این شیخ‌نشین گازی نیز با ۱،۷۴ درصد کاهش به ۱۲۲۳۶،۷ واحد رسید و سهام «برق و آب» با کاهش ۸،۸۵ درصدی و «صنایع قطر» با کاهش ۳ درصدی مواجه شد.

کویت: شاخص اول در بازار سهام این کشور غرب خلیج‌فارس با ۰،۵۲ درصد کاهش به ۸۶۰،۸۳ واحد رسید و سهم «هتل‌های کویت» ۱۳،۱۴ درصد و بانک ملی کویت ۰،۶۳ درصد کاهش یافت.

بحرین: شاخص سهام این جزیره کوچک با افت ۱،۷۹ درصدی به ۱۹۶۹،۴ واحد رسید و سهام مالی «آلومینیوم بحرین» و «GFH» به ترتیب ۱۰ و ۱،۸۲ درصد کاهش یافت.

عمان: تنها شاخص بورس مسقط با افزایش ۰،۴۳ درصدی به ۴۴۴۲،۱ واحد رسید که با حمایت از افزایش سهام انرژی و بانکی تحت رهبری «ولتامپ انرژی» و «بانک صحار» به ترتیب ۷،۴۵ و ۴،۲ درصد افزایش یافت.

افزایش ماهانه نرخ تورم عربستان

اقتصاد عربستان به دنبال شکست در جنگ یمن، کاهش تولید و قیمت نفت و هزینه مقابله با ویروس کرونا دچار بحران عمیقی شده است. دولت عربستان اکنون با درآمدهای پایین و نرخ تورم بالا در یک مخمصه شدید قرار گرفته و این امر مستلزم اتخاذ تدابیر سختگیرانه در زمینه کاهش هزینه‌های عمومی و به تعویق انداختن بسیاری از پروژه‌های بزرگ مانند پروژه نئوم است. در همین راستا، دولت رسماً کاهش ۵ درصدی هزینه‌های سالانه را اعلام کرد و از وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی و شرکت‌ها خواست ۲۰ تا ۳۰ درصد هزینه‌ها را کاهش دهند تا از کسری بودجه مورد انتظار کاسته شود.

نرخ تورم در عربستان در ماه فوریه ۲۲، ۱۶ درصد در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته افزایش یافت. اداره کل آمار سعودی این هفته در بیانیه‌ای اعلام کرد که افزایش نرخ تورم در این کشور به دلیل افزایش ۴،۳ درصدی قیمت حمل‌ونقل و ۲،۴ درصدی قیمت مواد غذایی و نوشیدنی است. افزایش قیمت بنزین بیشترین تأثیر را بر افزایش تورم در ماه فوریه نسبت به فوریه ۲۰۲۱ داشته است. بخش حمل‌ونقل با افزایش ۲۶،۷ درصدی قیمت بنزین ۴،۳ درصد افزایش داشته است. بخش مواد غذایی و آشامیدنی نیز افزایش ۲،۴ درصدی را در پی افزایش ۲۶ درصدی قیمت مواد غذایی را که متأثر از افزایش ۷،۹ درصدی قیمت سبزیجات بوده است، ثبت کرد.

جانسون در سخنان دیروز خود حتی عضویت اوکراین در سازمان پیمان آتلانتیک شمالی در آینده را هم منکر شد و گفت: «مقامات غربی بارها گفته بودند امکان پیوستن اوکراین به ناتو در آینده نزدیک ممکن نیست. همه همواره این را گفته‌اند و این را به طور صریح به اولادیمیرا پوتین گفته‌ایم که امکان پیوستن اوکراین به ناتو در آینده نزدیک وجود ندارد. با این حال تصمیم درباره آینده اوکراین باید توسط مردم اوکراین و ولودیمیر زلنسکی به عنوان رهبر منتخب آنها گرفته شود و ما از او حمایت می‌کنیم».

لیژ تراس، وزیر خارجه دولت انگلیس نیز به اظهارات زلنسکی واکنش نشان داد و گفت چنین کاری تأثیر زیادی بر روند تحولات نخواهد داشت زیرا عضویت اوکراین در ناتو برای پوتین مساله اصلی نیست.

این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که تا ماه گذشته، لندن بارها بر حمایت از اوکراین در برابر روسیه و عضویت این کشور در ناتو تأکید کرده و پس از شروع درگیری‌ها نیز محموله‌های تسلیحاتی به این کشور ارسال کرده است.

وزیر دفاع انگلیس پیش از شروع «عملیات ویژه» روسیه در اوکراین گفته بود: «کاملاً واضح است که نیت آنها در قبال اوکراین این است که رفتار آنها و یقیناً روابط ناتو با اوکراینی‌ها را تغییر دهند و این کار را از طریق تهدید به حمله انجام می‌دهند».

انگلیس با اشاره به استغفار ولودیمیر زلنسکی درباره پیوستن کشورش به ناتو گفت: «روز گذشته بار دیگر با ولودیمیر صحبت کردم و می‌دانید، البته چیزی را که درباره ناتو و واقعیت مواضع گفت، درک می‌کنم».

هفته پیش نیز جوزپ بورل، مسؤول سیاست خارجی اتحادیه اروپایی اعتراف کرده بود ناتو با قول حمایت دروغین به اوکراین، باعث اشغال این کشور شد.

به نوشته روزنامه گاردین، بوریس جانسون نخست‌وزیر